

خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حرفه حسابداری

میلاد مرشدی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۱۲/۲۵

چکیده

خلق ارزش های اخلاقی و فکری به ارزش ها، باورها و اصول و مبانی اخلاقی و خلق ارزش های فکری به درک و آگاهی و ایجاد تفکر در فرد اشاره دارد که از ضروریات هر حرفه و شغلی محسوب می شود. شناخت بهتر پدیده هایی که باعث ایجاد ارزش در اخلاق و تفکر حسابداران می شود، در پیشگیری از تقلب و فساد مالی در سازمانها نقش تعیین کننده ای دارد. این مطالعه مروری روایتی درباره خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حرفه حسابداری است. جهت شناسایی مقالات مرتبط، از پایگاه های اطلاعاتی بین المللی و داخل کشور استفاده شد. جستجوی مقالات در محدوده زمانی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ و با استفاده از کلیدواژه های "خلق ارزش"، "اخلاقی" و "فکری" حرفه حسابداری انجام گرفت. مقالاتی که معیارهای ورود به مطالعه را دارا بودند، به صورت مجزا و ترکیبی بررسی و مورد آنالیز قرار گرفته اند. از ۸۹ مقاله اولیه، ۶۰ مقاله به علت مواردی مانند مطالعات غیر مرتبط با کلیدواژگان، مطالعات به زبان غیر از فارسی و انگلیسی و مطالعات خارج از بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ و تکراری بودن حذف شدند و در نهایت ۲۹ مقاله که به موضوع مورد بحث مربوط اند، انتخاب شدند. در اکثر مطالعات، عواملی که می تواند باعث خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حرفه حسابداری شود عبارت بودند از: برگزاری دوره های آموزشی اخلاق و شیوه های تفکر، مذهب، باورها و اعتقادات شخص، آئین نامه های رفتار حرفه ای و کدهای اخلاقی، رهبری و مدیریت بالادستی، خانواده و عوامل فرهنگی، اجرای نظام تشویق و تنبیه، محیط امن و کم استرس، حرفه ای بودن و صلاحیت فنی حسابدار. بطور کلی، نتایج نشان داد، توسعه و ارتقای خلق ارزش و خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حیطه حسابداری می تواند برای فرد و سازمان نقش بازدارندگی از مشکلاتی همچون فساد، ارتشاء، تقلب، کج رفتاری و ... داشته باشد.

واژگان کلیدی

خلق ارزش، اخلاقی، فکری، حسابداری

^۱ دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، ایران (milad.morsshed168@gmail.com)

۱. مقدمه

تکرار و استمرار یک نوع رفتار خاص، دلیل بر آن است که این رفتار یک ریشه درونی و باطنی در عمق جان و روح فرد یافته است؛ و در این میان، حرفه حسابداری به عنوان یکی از بانظم ترین مشاغل دنیا و به دلیل نوع و ماهیت خدماتی که ارائه می کند بایستی بتواند این گونه رفتارها را در عامل انسانی حرفه حسابداری ایجاد کند. تداوم این اعتبار و اعتماد و تقویت آن، به پایبندی فکری و عملی اعضای حرفه حسابداری به ضوابط رفتاری و اخلاقی آن بستگی دارد (جعفری و همکاران، ۱۳۹۴). منظور از «خلق ارزش» اضافه کردن چیزی به جهان است که قبل از این وجود نداشته و پدید آوردن آن موجب زندگی و کسب و کار آسان تری برای دیگران می شود (Guo, K. H., 2015). برای تبیین رویکرد خلق ارزش در حسابداری باید به گستردگی دامنه وظایف حسابداری از قبیل کمک به تصمیم گیری های مدیریت در سطح راهبردی و عملیاتی، اعمال کنترل مدیریت فراهم نمودن اعمال مدیریت هزینه و مدیریت ریسک، کمک به سنجش واقع بینانه و منصفانه عملکرد، تلاش در جهت تحکیم ارزش های سازمان از طریق تهیه و تدارک گزارش های قابل اتکا، مربوط و قابل مقایسه به مدیریت، کمک به شناسایی فعالیت ها به تفکیک دارای ارزش و فاقد ارزش (Brouard, F, et al, 2017) اشاره کرد.

یکی از عمده ترین دغدغه های مدیران و حسابداران در سطوح مختلف، چگونگی ایجاد ارزش و یا به اصطلاح خلق ارزش مبتنی بر اخلاق و تفکر حسابداری و آماده سازی بسترهای مناسب برای عوامل انسانی شاغل در این حرفه است تا افراد با حس مسئولیت و تعهد کامل به کار پردازند و اصول اخلاقی را رعایت کنند. (Manne, K2016). راهکارهای مختلفی برای خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حسابداری پیشنهاد شده است که از آن جمله می توان به تدوین کدهای اخلاقی توسط انجمن ها و جوامع بین المللی حسابداری. (Peppet, S. R. 2004) اشاره کرد. اکنون این سؤال پیش می آید، چه مولفه (کد) هایی را بایستی در چنین آیین نامه های گنجانند تا بتوان به وسیله آن ها در حرفه حسابداری به ایجاد، خلق و توسعه ارزش های اخلاقی و فکری همت گماشت؟ چرا که یافتن این معیارها، ضمن اینکه فهم و درک حسابداری را از حرفه خودش بالاتر می برد، می تواند به عنوان نقشه راه آینده اخلاق حسابداری مورد استفاده قرار گیرد.

در دهه های قبل، اقتصاد سنتی و حسابداری کوشیده اند تا تصمیمات را از اخلاق تهی کنند، اما نباید چشم بر این واقعیت بست که هنوز هم تصمیمات چیزی جز گزینش های اخلاقی نیستند (Catalano D, et al). پژوهشگران، فشارها و مصائب زیادی را برای یافتن فنونی تحمل می کنند تا از آن طریق بتوانند دامنه گسترده ای از ارزش های اجتماعی را بسنجند (نجاتی کریم آباد، الناز. ۱۳۹۴) ممکن است افراد بتوانند با تغییر تدریجی در اتمسفر اخلاقی حرفه ها و سازمان های خود موثر واقع شوند نخستین گام در تغییر اتمسفر اخلاقی، دست کم بازشناسی مسئله است. (Schatzberg, J.W., et al. 2015) در این رابطه، حرفه حسابداری بیانگر مسائل بحرانی خاص خود است مثلاً کارورزان حسابداری قویا معتقدند که رویه های عملی حسابداری تاثیری بر اخلاق و تفکر حسابدار ندارد و آن ها نمی توانند بین فضیلت ها یا اخلاقیات فردی و فعالیت حرفه ای خود ارتباط برقرار کنند (Weisbrod, E., 2019). حسابداران می کوشند با وضع آیین نامه های اخلاق حرفه ای برای حرفه خود خلق ارزش کنند و وجهه خود را نزد جامعه بهبود بخشند. با این حال، هنوز نمی توان مطمئن بود که این خلق ارزش در عمل پاسخی گرفته باشد. در سال ۱۹۹۹ میلادی دادخواستی علیه مدیران و کارمندان ارشد شرکت رایت تهیه شد که آنها را به ارتکاب تقلب، گزارش غیرواقعی و متورم سود خالص، تخطی از اصول پذیرفته شده حسابداری و عدم افشاء اطلاعات نامساعد درباره عملیات و عملکرد تجاری شرکت متهم نمود. این در حالی است که حسابرسان نیز

از افشاء این تقلب قصور ورزیده بودند. در سال ۱۹۹۹ کمیسیون اوراق بهادار، دادخواستی علیه مدیریت شرکت گریس به سبب گزارش ارقامی به منظور گمراه کردن شرکای بازار سرمایه، تهیه نمود. این کمیسیون، مدیران شرکت گریس را به پنهان و ذخیره نمودن قسمتی از سود پیش بینی نشده برای استفاده های بعدی متهم نمود. وی ادعا کرد که این شرکت در سال ۱۹۹۵ برای گزارشدهی سود مورد نظرشان از بخشی از سود پنهان شده استفاده نموده است. در سال ۲۰۰۰، نیویورک تایمز گزارش نمود که کمیسیون اوراق بهادار به این مسئله پی برده است که شرکا و کارکنان شرکت حسابرسی پرایس واترهایوس او کوپرز^۱ به طور معمول از قوانینی که آنها را از مالکیت سهام شرکت های در دست حسابرسی منع نموده، تخلف کرده اند. بررسی ها حاکی از ۸۰۴۶ تخلفی در این شرکت و اخراج ۵ شریک بوده است (Martinov-Bennie, N, et al 2010). همچنین یک رسوایی اخلاقی در حسابداری در سال ۲۰۰۱ در پی فروپاشی شرکت انرون^۲ مطرح شد. بررسی فروپاشی این شرکت حاوی نکات حائز اهمیتی است که یکی از اساسی ترین آن ها ضعف های کنترل داخلی و گزارشگری مالی است که حاصل سقوط اخلاقی و بی ارزشی تفکر حرفه ای درون سازمان و حسابرسان شرکت است (Sweeney B, Arnold D, Pierce B, 2011).

با توجه به این گفته باود، بریووت و همیچ^۳ که ۵ درصد از مردم واقعا صادق هستند و صادقانه عمل می کنند، ۵ درصد کاملا فاسد بوده و همیشه به دنبال ارتکاب جرم هستند و ۹۰ درصد دیگر نیاز به فرصت برای فرونشاندن حرس و طمعشان دارند، می توان به موارد بسیاری از رفتارهای غیر اخلاقی حسابداران اشاره کرد، ولی نباید همه حسابداران و مؤسسات حسابداری را متهم به چنین رفتاری کرد (Migliorini C, Tonge B. 2019). این گونه موارد و رویدادها حاکی از آن است که حساسیت اخلاقی و رفتار فکری در حرفه حسابداری از ضروریات بوده و بر همین اساس، در ربع قرن اخیر آگاهی نسبت به اهمیت اخلاق و رفتار اخلاقی به طور کلی و کاربرد اصول اخلاقی در تجارت و به همراه آن، در حسابداری به طور خاص، افزایش یافته است.

پرستون و همکاران، رویکرد متفاوتی نسبت به اخلاق و تفکر حسابداری داشته و اخلاق را آئینه حرفه حسابداری می دانند و رویکردی کثرت گرایانه در قبال اخلاق حرفه ای حسابداران قائلند که باید از آن مراقبت نمود. صفری و همکاران (۱۳۹۵) بیان نمودند، دانشگاهیان و اعتباردهندگان صورت های مالی حضور درازمدت و همزمان حسابرس در سمت بازرس قانونی و حسابرس شرکت را دلیلی بر افزایش مخاطرات اخلاقی در اظهار نظر حسابرس می دانند (لاری دشت بیاضی، محمود؛ و همکاران، ۱۳۹۵). حرفه حسابداری باید مهارت لازم در قضاوت اخلاقی کسب نماید بطوریکه بتواند رفاه همه کسانی که از عملکرد او تاثیرپذیر هستند را در نظر بگیرد چرا که بدون رفتار اخلاقی استوار و قوی، جایگاه این فن و حرفه قدیمی متزلزل می گردد (Ahmad, N. L et al. 2017). رسوایی ها و شایعات مالی که اخیرا بطور گسترده در رسانه ها مطرح شده نه تنها شرکت های عمومی و خصوصی بلکه دولت های برخی کشورها را نیز دربر گرفته است؛ علیرغم همه قوانین و اصول اخلاقی که به صورت رسمی تدوین شده است، رفتار اخلاقی و تفکر حسابداران را مورد تردید قرار داده و اعتبار حرفه و نقش اجتماعی آن را زیر سؤال برده است. (Fisher, D. G, et al. 2017). با توجه به ماهیت این رشته و نیاز به اعتماد عمومی، اخلاق در حسابداری ضرورتی غیر قابل انکار دارد، زیرا انجام رفتارهای غیر حرفه ای

¹.Waterhouse

².Coopers

³.Enron

⁴.Baud & Brivot & Himick

می‌تواند اعتماد عمومی را از بین برده و به حیثیت حرفه لطمه وارد کرده و منجر به زیان در نظام‌های اقتصادی می‌شود. (بنی مهد، بهمن وهمکاران، ۱۳۹۵).. بطور خاص موضوع اصلی این پژوهش خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حرفه حسابداری می‌باشد که در آن مولفه‌ها و عواملی که باعث خلق ارزش های اخلاقی و فکری می‌شوند، از دیدگاه محققان شناسایی و تبیین شده‌اند.

۲. مبانی نظری و ادبیات پژوهش

۲-۱. مفهوم خلق ارزش:

خلق ارزش در لغت به معنای «ایجاد اعتبار، ارج، شایستگی و سندیت در امر خاصی» است (Maria, M. 2017). وقتی فرد در یک حرفه به عنوان منبع خلق ارزش باشد، ارزش در حقیقت فعالیت های خلاقانه ای است که افراد و کسانی که دارای ویژگی های یکسانی مثل توانایی، انگیزش و اطلاعات هستند، انجام می‌دهند (Waldmann, E. 2010).

۲-۲. خلق ارزش های اخلاقی:

اخلاقیات به عنوان مجموعه ای از ارزش ها، باورها، اصول، مبانی، بایدها و نبایدها یک ضرورت و لازمه یک جامعه سالم است و می‌تواند به رضایت شغلی و خودشکوفایی فردی، مشارکت و اثربخشی در کار، ایجاد مزیت های استراتژیک، خلاقیت و خود شکوفایی، پیشرفت امور و شکوفایی کار و غیره منجر شود که همه اینها نقش موثری در افزایش کارایی و اثربخشی سازمان ایفا می‌کنند (Kidwell, L. A., et al. 2012).

۲-۳. خلق ارزش های فکری:

خلق ارزش های فکری، فرایندی شناختی است که در نهایت موجب آگاهی و ایجاد تفکر در فرد می‌شود (Schwartz, M. S. 2016). خلق ارزش در تفکر، خودآگاه و ناخودآگاه روی می‌دهد و می‌تواند بسیار کوتاه و یا در یک مدت زمان طولانی اتفاق بیافتد. نمی‌توانیم به فرایندی که به سرعت پیش رفته بی‌اعتماد باشیم و یا حتماً بگوییم چون زمان زیادی برای آن صرف شده، دارای ارزش و اعتبار است (Latan, Hengky, et al. 2017).

۲-۴. حرفه حسابداری:

حرفه حسابداری فرایند شناسایی، اندازه‌گیری و برقراری ارتباط بین اطلاعات اقتصادی برای تصمیم‌گیری توسط کاربران از گزارش های ارائه شده توسط حسابداری است. در واقع حسابداری باید به دقت معاملات و تراکنش های مالی را انجام دهد و به صاحبان شرکت ها اطمینان دهد که معاملات آنها کاملاً قانونی است و بدون هیچ گونه ایراد مالی می‌توانند به کسب و کار خود ادامه دهند.

۳. روش‌شناسی پژوهش

این مطالعه مروری روایتی، درباره خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حرفه حسابداری است. داده های مطالعه حاضر از طریق جست و جوی گسترده کلیدواژه های Moral value creation, Intellectual, Accounting profession به لاتین و واژگانی همچون خلق ارزش و اخلاق و تفکر و حسابداری به فارسی، در پایگاه های اطلاعاتی الکترونیکی داخلی و بین المللی مانند سید، پروکویست، مگیران، ایران داک، ساینس دایرکت، اشپرینگر و ... بین سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ میلادی برابر با سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۹ شمسی جمع آوری شد. در مرحله اول جستجو بر اساس کلیدواژه های انتخابی، ۸۹ مقاله به دست آمد که پس از بررسی چکیده مقالات، ۶۰ مقاله به علت نداشتن ملاک های ورود و خروج (جدول ۱) یا تکراری بودن کنار گذاشته شد. پس از بررسی چکیده این مقالات، در نهایت به منظور بررسی

نهایی، ۲۹ مقاله بر اساس ملاک های ورود به فرایند مطالعه انتخاب شد. در این بین، ۱۵ مقاله به صورت فارسی و ۱۴ مقاله لاتین بر روی موضوع مورد بحث تمرکز داشتند.

جدول ۱: ملاک های ورود و خروج مطالعه

ملاک های ورود	ملاک های خروج
مطالعات خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حسابداری	مطالعات غیر مرتبط با کلیدواژگان
در دسترس بودن چکیده یا متن کامل مقاله	مطالعات به زبان غیر از فارسی و انگلیسی
مطالعات در محدوده زمانی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰	مطالعات خارج از بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰

۴. یافته های پژوهش

از ۸۹ مقاله اولیه، ۶۰ مقاله به علت عدم وجود مطالعات مرتبط با خلق ارزش های اخلاقی و فکری در حسابداری، نداشتن چکیده یا عدم توانایی پرداخت بین المللی و خرید آن ها و نیز خارج از محدوده زمانی مورد مطالعه، حذف شدند و در نهایت ۲۹ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند (جدول ۲).

جدول ۲: مشخصات مطالعات بررسی شده دارای ملاک ورود

سال	نویسنده	هدف مطالعه	روش مطالعه	نتایج مطالعه
۲۰۲۰	گافیکن و لینداواتی	تاثیر حرفه ای بودن حسابداران عمومی	مصاحبه و تکنیک دلفی	درجه حرفه ای بودن حسابداران عمومی در استفاده آنان از کدهای اخلاقی تاثیر مستقیمی دارد
۲۰۲۰	اهین فول	بررسی میزان ارتباط اخلاق حسابداری با حسابداران حرفه ای	توصیفی-پیمایشی با پرسشنامه با نمونه آماری ۱۱۰ نفر از حسابداران حسابرسان	این مطالعه نشان داد که اخلاق حسابداری تا حد زیادی به حسابداران حرفه ای مربوط است. با این وجود، رعایت اصول / کدهای اخلاقی حرفه حسابداری چالش هایی دارد. این مطالعه همچنین نشان داد که برخی از عوامل مانند پول و عوامل قانونی در تقبل در حسابداری نقش دارند.
۲۰۱۹	باود، بریوت و هیمیچ	بررسی دیدگاه اعضای انجمن حسابداران کانادا به اخلاق حسابداری و ارزش های اخلاقی آن	بررسی ۲۳۷ مجله حسابداری کانادا از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷	بررسی دیدگاه ها حاکی از کثرت گرایی عقلی در بین اعضا بود و بیشترین فراوانی اخلاق حسابداری مربوط به تعهدات شخصی حسابدار، مطلوبیت، کمال گرایی، اهداف حسابداری، وظایف و تعهدات خاص.
۲۰۱۹	رائو، فریدمن و کاکس	بررسی تاثیر دوره های آموزشی اخلاق و نگرش فکری بر اخلاق تجاری دانشجویان حسابداری	توصیفی-پیمایشی و پرسشنامه	برگزاری دوره های آموزشی اخلاق در حسابداری باعث شد تا دانشجویان در شناسایی مشکلات اخلاقی تفکر کنند و آن ها را استدلال نمایند ولی آنچه باعث تقویت ارزش های اخلاقی و توسعه آن می شود، ویژگی های شخصیتی، نگرش های اخلاقی، تعهدات اخلاقی به اعتماد مشتریان می باشد.
۲۰۱۸	ابراهیم و آنکلیدیس	بررسی معیارهای اخلاقی-ارزشی برای انتخاب حسابدار	پیمایشی از پرسشنامه در بین ۳۳۵ متخصص حسابداری با	عواملی مانند صلاحیت فنی حسابدار، مهارت های ارتباطی، مهارت های بین فردی بیشترین اهمیت را دارا بودند و عواملی نظیر حرفه ای بودن و توانایی های

سال	نویسنده	هدف مطالعه	روش مطالعه	نتایج مطالعه
۲۰۱۶	فیل، دیپل و شوک	ارزیابی نحوه درک دانشجویان حسابداری از خلق ارزش های اخلاقی	کمک تحلیل واریانس چند متغیره کمی-اکتشافی با ابزار پرسشنامه و آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن بر روی ۴۵۵ نفر از دانش آموزان غیرمذهبی در برزیل	رهبری در درجات بعدی اهمیت قرار داشتند همچنین این عوامل در بین زنان پررنگ از مردان مشاهده شد عوامل فردی نظیر جنسیت، سن، مذهب، تجربه و قومیت بر نگرش های اخلاقی دانشجویان حسابداری تاثیرگذار است.
۲۰۱۵	چاولا و همکاران	آموزش اخلاق ارزشی در بین دانشجویان حسابداری	توصیفی-پیمایشی با ابزار مصاحبه و پرسشنامه	ارزش ها، اخلاق و نگرش های ارائه شده در دوره های آموزشی حسابداری، باعث تقویت توجه به منافع عمومی و توجه به مسئولیت های اجتماعی، بهبود مستمر تفکر، مسئولیت پذیری و پایبندی به قوانین و مقررات پیرامون اخلاقیات می گردد.
۲۰۱۵	مینتر	عوامل موثر بر فضیلت های اخلاقی دانشجویان حسابداری	توصیفی-پیمایشی با ابزار پرسشنامه	از عوامل موثر بر فضیلت های اخلاقی می توان به خیرخواهی و نودوستی، صداقت، بی طرفی و آزاد اندیشی، قابلیت اطمینان و وفاداری و اعتماد اشاره کرد.
۲۰۱۴	لیانا پاتھیوانا و سمکین	عوامل موثر بر تصمیم گیری اخلاقی حسابداران مالی کشور سریلانکا	توصیفی-پیمایشی	عوامل محیطی، عوامل سازمانی از قبیل فرهنگ سازمانی و عوامل جمعیت شناختی مثل سن و جنس و سابقه و تحصیلات و دین در تصمیم گیری اخلاقی مؤثر است. در فرآیند تصمیم گیری اخلاقی، آگاهی از قانون و نیت فرد نیز مؤثر است. همچنین، معضلات اخلاقی می تواند بر تصمیم گیری فرد اثر نامطلوب داشته باشد.
۲۰۱۳	موسوی شیری و شهرستانی	بررسی اهمیت آموزش در ارزش های اخلاقی حرفه حسابداری	توصیفی-تحلیل	آموزش اخلاق برای دانشجویان حسابداری باعث می شود که آنها قبل از ورود به حرفه حسابداری درک درستی از تفکر حسابداری و مشکلات اخلاقی داشته باشند و خود را برای رفتار مناسب با شرایط دنیای واقعی آماده کرده و مهارت های تصمیم گیری و رفتار حرفه ای خود را تقویت کنند.
۲۰۱۲	مهدوی خو و خوتن لو	معرفی رویکرد جدید آموزشی نسبت به اخلاق و تفکر حسابداری	یک مطالعه پیمایشی-کاووشی	وضعیت فعلی حسابداری در ایران، مستلزم آموزش صحیح مسائل اخلاقی از جمله صداقت، تعهدات اخلاقی و امانت داری در راستای اصلاح قوانین و رویه های حسابداری فعلی و نیز تقویت تفکر اخلاقی در بین دانشجویان حسابداری قبل از ورود به بازار کار.
۲۰۱۲	لیو، یاهو و هو	راهکارهای آموزش اخلاق در بین دانشجویان حسابداری	توصیفی-تحلیلی	به نظر می رسد، آموزش رسمی سیستماتیک اخلاق در حسابداری می تواند کمبودهای دانشجویان این رشته را برطرف نماید.
۲۰۱۱	ووتن	بررسی ابعاد حوزه اخلاق در حسابداری	توصیفی-تحلیلی	ابعاد اخلاق حسابداری را می توان از جنبه های اخلاق فردی، سازمانی و اخلاق حرفه ای مورد بحث قرار داد. در این حین، بایستی به مسائلی از قبیل کارمند یابی،

سال	نویسنده	هدف مطالعه	روش مطالعه	نتایج مطالعه
۲۰۱۱	گرکز، بن مهد و اسماعیلی	تاثیر اخلاق و تفکر حسابداری بر عملکرد علمی دانشجویان	پیمایشی از طریق پرسشنامه و آزمون تی بر روی ۴۵۰ دانشجوی حسابداری	آموزش، روابط کارکنان، جو اقتصادی، روندهای دموگرافیک، روندهای اجتماعی و فضای قوانین و مقررات حسابداری را مد نظر قرار داد.
۱۳۹۹	رهنمای رودپشتی و همکاران	اثربخشی ارزش های انگیزشی شوارتز و اخلاق حرفه ای حسابداران	پیمایشی با پرسشنامه در بین نمونه آماری ۳۱۹ نفر و مدلسازی معادلات ساختاری	ارزش های انگیزشی مدیران هم به صورت مستقیم و هم با واسطه گری پابندی به اخلاق حرفه ای، پیش بینی کننده رفتار متقلبانه مدیران واحد گزارشگر است. نتایج پژوهش پیشرو می تواند برای رفع نگرانی کلیه ذینفعان واحد گزارشگر، مراجع استاندارد گذار و قانون گذار از انتشار صورت های مالی متقلبانه، سودمند باشد.
۱۳۹۹	خواجوی، سرمدی نیا و گودرزی	ارائه یک چارچوب مفهومی مبتنی بر اخلاق برای حسابداری	تحلیلی-انتقادی با استفاده از روش تحلیل محتوا	این چارچوب مفهومی می تواند بر مبنای مفاهیمی از قبیل عدالت، حقیقت، انصاف، صداقت، امانت داری و مباشرت صورت بندی شود.
۱۳۹۸	حسینی و بابایی	ضرورت آموزش اخلاق و ارزش های اسلامی در برنامه درسی حسابداری	توصیفی-تحلیلی با استفاده از رویکرد آموزش اخلاق (EEF)	آموزش اخلاق در حسابداری می تواند دارای اثرات مثبتی برای دانشجویان باشد که از مهم ترین آنها می توان به کسب دانش اخلاقی، ارتقای آگاهی و حساسیت اخلاقی، بهبود تصمیم گیری ها و قضاوت های اخلاقی و آشنا کردن دانشجویان با مفاهیم و ارزش های اخلاقی جهت حل مسائل اخلاقی اشاره نمود.
۱۳۹۷	نمازی و رجب دری	بررسی جایگاه اخلاق حسابداری در ایران	رویکرد تحلیل محتوا و بررسی ۴۰ مقاله معتبر در نشریه های حسابداری	جایگاه اخلاق در حسابداری نزد پژوهشگران در سطح بالایی قرار ندارد که می تواند زنگ خطر برای خلق ارزش های اخلاقی در جامعه حرفه ای حسابداران باشد
۱۳۹۶	محسنی، قاسمی و کرمی	بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیتی و نیت اخلاقی حسابداران	توصیفی-همبستگی با ابزار پرسشنامه با آزمون تحلیل رگرسیون خطی چندگانه	بین وجدان، انعطاف پذیری، توافق پذیری و برون گرایی با نیت اخلاقی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و می توانند پایه اصلی خلق ارزش های اخلاقی و فکری را ایجاد کنند.
۱۳۹۶	شیرازیان، عبدالمهی و پورشیرازی	تبیین مفهوم اخلاق حرفه ای و نقش مدیران در سازمان	توصیفی-تحلیلی	یکی از مشکلات این است که اخلاق هیچگاه در حوزه حرفه و شغل حسابداری مطرح نبوده است. اخلاق حرفه ای تاثیری چشمگیر بر فعالیت ها، نتایج و موفقیت سازمان دارد.
۱۳۹۵	نمازی و همکاران	الگوی توسعه پایدار اخلاق حرفه ای حسابداری	تحلیل محتوا و مطالعه ۵۶۹ مقاله و رساله	الگوی متشکل از ۴ مؤلفه سازه فردی، سازه اجتماعی، سازه اقتصادی- سازمانی و سازه زیست محیطی، تحت عنوان «الگوی توسعه پایدار اخلاق حرفه ای حسابداری» را ارائه کرده و اولویت آن ها را نیز با

سال	نویسنده	هدف مطالعه	روش مطالعه	نتایج مطالعه
				استفاده از فن دلفی و کسب نظر از متخصصان اخلاق حرفه‌ای حسابداری مشخص نمودند.
۱۳۹۵	لاری دشت بیاضی و همکاران	عوامل موثر بر خلق ارزش های اخلاقی و تفکر حسابداران	توصیفی-اکتشافی با ابزار پرسشنامه	صداقت، ریسک، وظیفه شناسی، انتقاد و رک گویی می تواند باعث خلق ارزش و گسترش آن شود.
۱۳۹۵	ابدالی لرکی	بررسی جایگاه ارزش های اخلاقی در حرفه حسابداری	توصیفی-تحلیلی	حرفه حسابداران باید اصول اخلاقی و قوانینی که تدوین می شوند را ملزمه انجام شدنشان بدانند و این الزامات و ارزش های اخلاقی را در قالب قوانین و مقررات نهادینه کند.
۱۳۹۵	محمدی پور، محمدی و قاسمی	بررسی ساختارهای اخلاقی حسابداری	تحلیلی-توصیفی	یکی از شرایط اخلاق مدارانه برای تربیت نسل حسابدار، ایجاد محیطی سالم است چرا که حسابدار باید به بایدها و نبایدهای کار خود ایمان داشته باشد و از پذیرش مسئولیت های پرفشار و یا تهدیدکننده دوری نماید
۱۳۹۴	فخری، قربانی و محمدی	بررسی خلق ارزش های اخلاق در حسابداری	توصیفی-تحلیلی	آینده حرفه حسابداری به رهبری اخلاقی توسط حسابداران حرفه ای و رهبران این حرفه بستگی دارد. لازم است تا آنها با تبیین اهمیت معیارهای اخلاقی والا و آموزش ضرورت درستکاری فردی، حسابداران فعلی و آتی را به سوی شرافتمندی سوق دهند.
۱۳۹۳	نیکومرام و همکاران	تاثیر اخلاق حرفه ای حسابداران بر ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری	رویکرد ترکیبی آنتروپی-فازی	اخلاق حرفه ای حسابداران شامل شایستگی، عینیت، بی طرفی حسابداران و صلاحیت حرفه ای حسابداران بر ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری در تمام ابعاد موثر است
۱۳۹۳	حسینی، بنی مهد و اوحدی	بررسی جهت گیری اخلاقی حسابداران	پیمایشی با ابزار پرسشنامه و آزمون تی مستقل	جهت گیری های ایده آل گرای، نسبی گرایی و تعهد حرفه ای در اخلاق حسابداران بایستی مد نظر و توجه قرار گیرند
۱۳۹۳	لاری دشت بیاض، خادم و لاری دشت بیاض	بررسی ویژگی های حقیقت گویی در عقاید و اعتقادات حسابداران	توصیفی-اکتشافی با استفاده از پرسشنامه بین نمونه آماری ۱۹۲ نفر	تفاوت معنادار بین اعتقادات و عمل حسابداران و اینکه زنان حسابدار نسبت به مردان همکار خود و حسابداران باتجربه نسبت به همکاران شاغل بیشتر بر رعایت مباحث اخلاقی پایبند می باشند.
۱۳۹۰	حساس یگانه و مقصودی	تاثیر ارزش های اخلاقی در حرفه حسابداری	پیمایشی با طرح تجربی مستقل با استفاده از پرسشنامه	ارزش های اخلاقی تاثیر معناداری بر حرفه حسابداری دارند

۵. بحث و نتیجه گیری

همان طور که از مطالب ذکر شده نمایان است و اکثریت محققان در داخل و خارج کشور بر آن متفق القول بوده و گام اساسی در جهت توسعه ارزش های اخلاقی و فکری و نهادینه نمودن این ارزش ها در حرفه حسابداری می باشد، بکارگیری دوره های آموزشی زنجیره ای و پیوسته است چرا که برگزاری این دوره ها به طور حتم سبب ایجاد یک احساس مسئولیت دائمی در اعضاء حرفه خواهد شد. برخی تحقیقات نشان داد، مذهب می تواند یکی از مهم ترین عوامل تاثیرگذار در ارزش

بخشیدن به اخلاق حرفه حسابداری باشد و حسابداران می توانند از آن به عنوان یک فیلتر اخلاقی استفاده کنند و آن ها را به روش حسابداری منصفانه، صادقانه و درست سوق دهد. مطالعات بیان شده نشان می دهد، آئین نامه رفتار حرفه ای و کدهای اخلاقی تجویز شده برای جلوگیری از سوء رفتارها در حرفه حسابداری موثر است. ولی تبعیت از قوانین اخلاقی نباید به صورت کورکورانه انجام شود بلکه باید در وجود فرد نهادینه شود و افراد فعال در این حرفه فرهنگ اخلاقی را درک کنند در نتیجه، یکی از شرایطی که باید قانونگذار بدان توجه داشته باشد، ایجاد محیطی سالم و اخلاق مدارانه برای تربیت نسل حسابداری و محصلین این رشته می باشد. باید دروسی همانند روش های خلق ارزش از جنبه های اخلاقی و فکری در برنامه های درسی دانشجویان حسابداری گنجانده شود.

از عوامل زمینه ساز خلق ارزش های اخلاقی و فکری در بین حسابداران، آموزش مهارت های اخلاقی است که مسئولیت پذیری حسابداران را نسبت به وظایف محوله افزایش دهد. همانگونه که مطالعات نشان می دهند توجه به عوامل فردی، سازمانی و محیطی می تواند باعث خلق ارزش های اخلاقی حرفه حسابداری شود. عوامل فردی شامل ویژگی ها و خصوصیات فردی، ارزش های مذهبی، ملاک های شخصی، عوامل خانوادگی، باورها و اعتقادات و شخصیت می شود. عوامل سازمانی اشاره به رهبری، مدیریت، ارزش های مذهبی، ارتباط با زیردستان و فرادستان، نظام تشویق و تنبیه، قوانین و مقررات و رویه ها و فرهنگ سازمانی دارد بدیهی است که نامطلوب بودن عوامل مزبور، عامل تهدید کننده ارزش های اخلاقی حرفه حسابداری خواهد بود. همچنین محیط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی نیز می تواند بر ارزش های اخلاقی تاثیر گذار باشد. مدیران سازمان نیز در خلق ارزش های اخلاقی حسابداران سهیم هستند مطالعات نشان داد آن ها می توانند با تبیین اهمیت معیارهای اخلاقی و آموزش ضرورت درستکاری فردی، ایمان قلبی و اعتماد به تخصص فردی نقش موثری در توسعه پایدار حرفه حسابداری داشته باشند. مدیران همچنین با افزایش امنیت روانی و کاهش استرس و فشارهای روانی وارد بر حرفه حسابداری، می توانند زمینه ساز خلق ارزش اخلاقی و فکری شوند.

این مطالعات مورد بررسی نشان داد که حسابداران مسئولیت دارند تا با افزایش دانش و مهارت خود از نظر شایستگی حرفه ای همواره در سطح مناسبی باقی بمانند و در انجام وظایف حرفه ای خود قوانین و مقررات و استانداردهای فنی را رعایت کنند و در تهیه گزارش های مالی اصل قابل اعتماد بودن، منصفانه بودن و اصل بی طرفی را رعایت کنند رعایت این موارد از سوی حسابداران، زمینه ساز نهادینه شدن اخلاق و تفکر مثبت در آنان می شود. آنان باید بدانند که رعایت اخلاق موجب ارتقای استقلال آنان شده و این موضوع می تواند کارایی و اثربخشی کار حسابداران را افزایش دهد و در نتیجه فساد و ارتشاء کاهش یابد.

با وجود اینکه، تلاش چشمگیری در زمینه ارتقای اخلاق و تفکر در حرفه حسابداری در ایران صورت نگرفته است، ولی نتایج این مطالعه نشان داد، میزان حرفه ای بودن و صلاحیت فنی حسابداران، تعهدات شخصی حسابدار، کمال گرا بودن، برگزاری دوره های آموزشی، مهارت های ارتباطی، پایبند بودن به قوانین و مقررات، صداقت و پایبندی به امانت داری، می تواند در توسعه خلق ارزش های اخلاقی و فکری موثر واقع شوند. از محدودیت های این مطالعه می توان به تعداد بسیار کم مقالات لاتین جدید و بررسی نشدن مقالات زبان های دیگر (بجز مقالات فارسی و انگلیسی) به دلیل بی تسلطی به آن زبان ها اشاره کرد. از آنجایی که خلق ارزش های اخلاقی و فکری و عواملی که سبب توسعه روند آن می شوند، در حرفه حسابداری از درجه اهمیت بالایی برخوردار است، پیشنهاد می شود یک واحد درسی با عنوان خلق ارزش های

اخلاقی و فکری در مقاطع مختلف دانشگاهی به ویژه مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد گنجانده شود تا دانشجویان قبل از ورود به دوره دکتری با عوامل ارزش آفرین اخلاق و تفکر آشنا شوند.

۶. منابع و مآخذ

- ابدالی لرکی، حدیث. (۱۳۹۵). جایگاه اخلاق در حسابداری و حسابرسی، کنفرانس بین المللی ایده های نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری.
- بنی مهد، بهمن و نجاتی، امیر. (۱۳۹۵). رابطه بین فرهنگ سازمانی و تعهد کاری حسابرسان، پژوهش های حسابداری مالی و حسابداری، دوره ۸، شماره ۳۰.
- جعفری سرشت، محمد و محمدجواد فرهانیان. (۱۳۹۴). اخلاق حرفه ای در بازار سرمایه، تهران، انتشارات بورس.
- حساس یگانه، یحیی و مقصودی، امید. (۱۳۹۰). ارزش های اخلاقی در قضاوت حرفه ای حسابرس، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال ششم، شماره ۱.
- حسینی، سیدعلی و بابایی، فاطمه. (۱۳۹۸). ضرورت آموزش اخلاق و ارزش های اسلامی در برنامه درسی حسابداری در دانشگاه ها، ماهنامه پژوهش حسابداری، دوره ۹، شماره ۱.
- حسینی، سیده محبوبه؛ بنی مهد، بهمن و اوحدی، فریدون. (۱۳۹۳). مقایسه جهت گیری های اخلاقی در جامعه پزشکیان و حسابرسان، مجله مدیریت فرهنگی، سال هشتم، شماره بیست و دوم.
- خداپناه، محبوبه و گرکز، منصور. (۱۳۹۱). اخلاق در حسابداری مدیریت، کنفرانس ملی حسابداری، مدیریت مالی و سرمایه گذاری، گرگان.
- خواجوی، شکراله؛ سرمدی نیا، عبدالمجید و گودرزی، علیرضا. (۱۳۹۹). چارچوب مفهومی مبتنی بر اخلاق برای حسابداری و گزارشگری مالی، مجله علمی دانش حسابداری مالی، دوره ۷، شماره ۱.
- رهنمای رودپشتی، فریدون؛ نیکومرام، هاشم؛ طلوعی اشقلی، عباس و پوریان، یوسف. (۱۳۹۳). ارزیابی تاثیر اخلاق حرفه ای حسابداران مدیریت بر ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری مدیریت، ماهنامه حسابداری مدیریت، دوره ۷، شماره ۲۰.
- شیرازیان، بهاره؛ عبدالمهدی، زهرا و پورشافعی، هادی. (۱۳۹۶). اهمیت و ضرورت اخلاق حرفه ای در سازمان و نقش مدیران، کنفرانس پژوهش های نوین ایران و جهان در روانشناسی و علوم تربیتی حقوق و علوم اجتماعی.
- صفری، محمد؛ سلیمانی، مهشید؛ قبادی نیا، هاجر و فرهودی، وحید. (۱۳۹۵). نقش بازاریابی اخلاقی در رفتار مصرف کننده اینترنتی فروشگاه های مجازی، دومین کنفرانس بین المللی مدیریت و فناوری اطلاعات و ارتباطات، تهران.
- فخری، مرتضی؛ قربانی، معصومه و خان محمدی، کبری. (۱۳۹۴). کنفرانس ملی اندیشه های نوین و اخلاق در مدیریت، حسابداری، مطالعات حقوقی و اجتماعی.
- لاری دشت بیاض، خادم و لاری دشت بیاض (۱۳۹۳). بررسی ویژگی های حقیقت گویی در عقاید و اعتقادات حسابداران.
- لاری دشت بیاضی، محمد؛ خادم، حمید و لاری دشت بیاض، عباس. (۱۳۹۶). رفتار اخلاقی حسابداران: تفاوت های بین عقاید و عمل، منبع: مطالعات حسابداری و حسابرسی سال ششم، شماره ۲۲.

- لاری دشت بیاضی، محمود؛ خادم، حمید؛ رستمی، امین و لاری دشت بیاض، عباس. (۱۳۹۵). رفتار اخلاقی حسابداران، ماهنامه مطالعات حسابداری و حسابرسی، شماره ۲۲.
- محسنی، عبدالرضا؛ قاسمی، مصطفی و کرمی، محسن. (۱۳۹۶). بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و نیت اخلاقی حسابرسان، فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال ششم، شماره ۲۴.
- محمدی پور، رحمت اله؛ محمدی، یادگار و قاسمی، فرنگیس. (۱۳۹۵). بررسی اخلاق در حسابداری و عوامل تاثیرگذار بر آن، دومین کنفرانس بین المللی مدیریت و مهندسی صنایع.
- موسوی شیری، سید محمود و شهرستانی، مریم. (۱۳۹۲). تاثیر آموزش آیین رفتار حرفه ای بر ارزش های اخلاقی دانشجویان حسابداری، همایش حسابداری ایران، مشهد.
- نجاتی کریم آباد، الناز. (۱۳۹۴). تاثیر ارزش های فردی بر تصمیم گیری اخلاقی مدیران، کنفرانس سالانه، ص ۶ - ۱.
- نمازی، محمد و رجب دری، حسین. (۱۳۹۷). اخلاق حرفه ای حسابرسی در ایران، فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال ۱۵، شماره ۵۹.
- نمازی، محمد و رجب دری، حسین. (۱۳۹۸). آزمون الگوی کاربرد توسعه پایدار اخلاق حرفه ای حسابداری با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، فصلنامه پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره سوم، شماره ۱۴.
- نیکومرام، هاشم؛ رحمانی، علی و سادات کابلی، مونا. (۱۳۹۹). اثربخشی ارزش های انگیزشی شوارتز و اخلاق حرفه ای حسابداری بر گزارشگری مالی متقبلانه، فصلنامه علمی مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال ۱۷، شماره ۶۶.
- Ahinful, Gabriel Sam & Addo, Sheila & Boateng, Felix Obeng. (2020). Accounting Ethics and the Professional Accountant: The Case of Ghana, International Journal of Applied Economics, Finance and Accounting, Vol.1, No. 1, pp. 30-36
- Ahmad, N. L., & Ahmed, H. (2017). The Acceptability and Impact of Sharia Foundation of Islamic Ethics in Accounting Education, International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, Vol. 7, No. 2 , PP.494-506.
- Baud, Céline & Brivot, Marion & Himick, Darlene (2019). Accounting Ethics and the Fragmentation of Value, Accounting, Organizations and Society, 36(2), 109–124.
- Brouard, F., Bujaki, M., Durocher, S., & Neilson, L. C. (2017). Professional accountants identity formation: An integrative framework. Journal of Business Ethics, 142(2), 225–238.
- Catalano D, Chan F, Wilson L, Chiu CY, Muller VR. The buffering effect of resilience on depression among individuals with spinal cord injury: a structural equation model. Rehabilitation Psychology.; 56(3):200-11. doi: 10.1037/a0024571
- Chawla, Sudhir & Khan, Zafar & Robert, Jackson. (2015). Evaluating Ethics Education for Accounting Students Management Accounting Quarterly, Vol.16.No.2.
- Feil, Alexandre André & Diehl, Liciane & Schuck, Rogério José. (2016). Professional ethics and accounting students: analysis of the intervening variables, EBAAPPEE..BBRR., v 1, 145., n 2.
- Fisher, D. G., Swanson, D. L., & Schmidt, J. J. (2017). Accounting Education Lags CPE Ethics Requirements: Implications for the Profession and a Call to Action, Accounting Education: an international journal, Vol. 16, No. 4, PP.345–363.
- Gaffikin, Michael & Lindawati, ASL. (2020). The Moral Reasoning of Public Accountants in the Development of a Code of Ethics: the Case of Indonesia, Issue 1 Australasian Accounting Business and Finance Journal, Volume 6.
- Guo, K. H. (2015). The institutionalization of commercialism in the accounting profession: An identity-experimentation perspective. Auditing: A Journal of Practice & Theory, 35(3), 99–117.

- Ibrahim ,Nabil &Angelidis ,John. (2018). The Relative Importance of Ethics as a Selection Criterion for Entry-Level Public Accountants: Does Gender Make a Difference?,*JournalofBusinessEthics*,85:49-58
- Kidwell, L. A., Fisher, D. G., Braun, R. L., & Swanson, D, L. (2012). Developing Learning Objectives for Accounting Ethics Using Bloom's Taxonomy, *Accounting Education: an international journal*, Vol. 22, No. 1, PP. 44-65.
- Latan, Hengky., Jabbour, Charbel J.Ch. And Jabbour, Ana B.L. (2017). "Ethical Awareness, Ethical Judgment and Whistleblowing: A Moderated Mediation Analysis". *Journal of Business Ethics*, 142(1), 1&16.
- yyybyT,, . nnnnnenn ()))))The veelmmnt of mearr e ff ddditors' virtue. *Journal of Business Ethics*, 71(1), 89-99.
- Liu ,Chunhui & Yao ,Lee J. and Hu ,Nan. (2012). Improving Ethics Education in Accounting:Lessons from Medicine and Law,ISSUES IN ACCOUNTING EDUCATION American Accounting Association,Vol. 27, No.
- Mahdavikhoua ,Mahdi & Khotanloub ,Mohsen(2012). New approach to teaching of ethics in accounting"introducing Islamic ethics into accounting education"*Social and Behavioral Sciences* 46 , 1318 – 1322
- Manne, K. (2016). Democratizing humanism. In B. Maguire & E. Lord (Eds.), *Weighing reasons* (pp. 123-140). New York: Oxford University Press.
- Maria, M. (2017). The Development of Learning Model for Accounting Education Based on Islamic Ethics in Higher Institutions, *International Journal of Education and Social Science*, Vol. 4, No. 5, PP. 33-41.
- Martinov-Beiii e N ff.ugrtt G (111.. The tt reggt ff Accnnntigg rrr m' hhhiaal Environment and the Quality of Aiii tors' Jgggmett rrrr aalodBbi sesttt hic888: 7777-253.
- Migliorini C, Tonge B. (2019). Reflecting on subjective well-being and spinal cord injury. *Journal of Rehabilitation Medicine*.,50-445(6).
- Mintz ,Steven. (2015). Virtue ethics and accounting education Article in *Issues in Accounting Education*.
- tettet tt. R (4444) Lyyyers' brgii nigg etii c nntrect ill labrr atinn :The end of the legal profession and the beginning of professional pluralism. *Iowa Law Review*, 90, 475-538.
- Rao ,Hema & Friedman ,Barry & Cox ,Pamela L., (2019).THE IMPACT OF ETHICS COURSES ON ACCOUNTING OOOOR ATTITUDSS TOWARD BUSINSS TTHIC BBAJ: Vol 9 Num. 2, Pages 70 – 88.
- Schatzberg, J.W., Sevcik, G. R., Shapiro, B. P., Thorne, L., & OlusegunWallace, R. S. (2015). A reexamination of behavior in experimental audit markets: The effects of moral reasoning and economic incentives on auditor reporting and fees. *Contemporary Accounting.Research/Recherche Comptable Contemporaine*, 22(1), 229-264.
- Schwartz, M. S. (2016). "Ethical decision-making theory: An integrated approach". *Journal of Business Ethics*, 139(4), 755-776.
- Sweeney B, Arnold D, Pierce B (2011). The Impact of perceived ethical culture of the firm and Demographic Variables on Auditors ' Ethical Evaluation and Intention to Act Decision. *Journal of Business Ethics* 93: 20-41.
- Waldmann, E. (2010). Teaching ethics in accounting: a discussion of crosscultural factors with a focus on Confucian and Western philosophy, *Accounting Education: an international journal*, Vol. 9, No. 1, PP.23-35.
- Weisbrod, E., (2019). The role of affect and tolerance of ambiguity in ethical decision making, *Journal of Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, 25., 57-63.
- Wootuien, B., Strong, J., and Monney, K. (2016). An exploratory investigation of effective accounting ethics CPE, *Journal of International Business Disciplines*, 11(2), 48-59.

Moral value creation and intellectual in the accounting profession

Milad Morshedi¹

Abstract

The creation of moral and intellectual values refers to values, beliefs, and moral principles and foundations, and the creation of intellectual values refers to understanding and awareness and creating thinking in a person, which is considered one of the necessities of every profession and job. Better understanding of the phenomena that create value in the ethics and thinking of accountants plays a decisive role in preventing fraud and financial corruption in organizations. This is a narrative review about the creation of ethical and intellectual values in the accounting profession. In order to identify related articles, international and domestic databases were used. Articles were searched in the time range of 2010 to 2020 using the keywords "value creation", "ethical" and "intellectual" accounting profession. The articles that met the inclusion criteria were reviewed and analyzed separately and combined. From the initial 89 articles, 60 articles were removed due to issues such as studies not related to the keywords, studies in languages other than Farsi and English, and studies outside the time period from 2010 to 2020 and being repetitive, and finally 29 articles related to the subject under discussion and, were selected. In most of the studies, the factors that can create moral and intellectual values in the accounting profession were: holding training courses on ethics and ways of thinking, religion, personal beliefs and convictions, codes of professional behavior and ethical codes. Leadership and upper management, family and cultural factors, implementation of incentive and punishment system, safe and low stress environment, professionalism and technical competence of the accountant. In general, the results showed that the development and promotion of value creation and the creation of moral and intellectual values in the field of accounting can be a deterrent for individuals and organizations from problems such as corruption, bribery, fraud, misbehavior, etc.

Keywords

value creation, Moral, Intellectual, Accounting profession

1. PhD student in accounting, Islamic Azad University of Bandar Abbas, Iran. (milad.morshedi168@gmail.com).